

ORDLISTA kropp, sexualitet och hälsa

Svenska

ORDLISTA
Kropp, sexualitet
& hälsa

ORDLISTA

kropp, sexualitet och hälsa

**Den här ordlistan innehåller ord inom området
sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.
Orden handlar om kroppen, känslor, relationer, sex,
identitet, hälsa och lagar. Att få kunskap om
dessa frågor är en rättighet.**

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Abort	När en gravid person inte vill ha barn kan personen göra <i>abort</i> på sjukhuset. Efter aborten är man inte gravid längre.
Adoption	När en eller flera personer tar över vårdsnaden av ett barn. Den eller de blir då förälder eller föräldrar till barnet.
Akut p-piller	En tablett som kan tas akut, alltså tre till fem dagar efter ett oskyddat vaginalt samlag för att förhindra en oönskad graviditet.
Anal	Öppningen in i rumpan. Kallas även <i>anus</i> .
Analsex	Att ha sex runt eller i analen, till exempel med fingrar, tunga, en sexleksak eller penis.
Androlog	En läkare som är specialist på penis och pung. Androloger är experter på könsorganens funktion och sjukdomar. En androlog kan även svara på frågor om sex.
Asexuell	En <i>asexuell</i> person känner ingen eller bara lite sexlust, eller vill inte ha sex med andra personer.
Assisterad befruktning	När vården erbjuder hjälp till en person eller ett par som vill bli gravida men som inte kan bli det utan hjälp. Exempel på <i>assisterad befruktning</i> är insemination och IVF.
Avbrutet samlag	När man vid vaginalt samlag avbryter penetrationen innan penisen får utlösning och låter utlösningen hamna utanför slidan.
Bakteriell vaginos	Illaluktande flytningar från slidan. Bakteriell vaginos innebär att det är en obalans mellan bakterierna i slidan.
Balanit	En inflammation på penis ollon som gör att huden blir rödare, ger röda små utslag eller gör så att området på ollonet, men även undersidan av förhuden, känns irriterad och öm.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Barnvårdscentral	En mottagning som erbjuder små barn hälsundersökningar och vaccinationer, samt rådgivning. Tar emot barn från födseln tills de börjar i förskoleklass. Kallas även <i>BVC</i> .
Barnmisshandel	När en person under 18 år blir utsatt för våld, kränkningar eller inte tas om hand av sina föräldrar eller en annan ansvarig vuxen. Att slå barn är olagligt i Sverige även för föräldrar oavsett om syftet är att uppfostrat barnet.
Barnmorska	Arbetar med förlossningsvård, mödrahälsovård och sexual-, preventivmedels- och abortrådgivning.
Barnmorske-mottagning	En mottagning dit man går när man är gravid och som erbjuder hälsovård och kontroller under hela graviditeten. Kallas även <i>Mödravårdscentral</i> eller <i>MVC</i> .
Barnporno-grafibrott	Ett brott där en person till exempel tar, innehar, sprider vidare, säljer eller på annat sätt upplåter bilder som skildrar personer som ännu är i puberteten eller under 18 år på ett sexuellt och pornografiskt sätt.
Barnäktenskap	Ett äktenskap där minst en i äktenskapet är under 18 år. Det är inte tillåtet med <i>barnäktenskap</i> i Sverige.
BB	Den avdelning där man kan stanna några dagar efter förlossningen.
BDSM	Samlingsbegrepp för bondage eller disciplin, dominans eller submission (underkastelse) och sadomasochism. Bygger på samtycke.
Befruktning	När en spermie och ett ägg möts i äggledaren. De kan då utvecklas till ett embryo som fastnar i livmoderväggen.
Binda	Ett skydd som används för att fånga upp mensblod. En binda sätts fast i underkläder.
Bisexuell	En bisexuell person som blir kär i och/eller vill ha sex med personer oavsett kön.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Bitestikel	En del av de inre könsdelarna om man har penis. Bitestiklarna finns i pungen.
Blottning	När någon visar sitt könsorgan på internet eller i verkligheten för en person för att kränka denne eller för att skapa obehag. Juridiskt kallas det för <i>sexuellt ofredande</i> .
Blygdläppar	Hudveck som sitter utanpå kroppen runt slida, klitoris och urinrör. Det finns inre och yttre <i>blygdläppar</i> .
Bröst	Kroppsdelar som finns på överkroppen. <i>Brösten</i> består bland annat av fettvävnad och mjölkkörtlar.
Bröstvårtor	Ett runt område mitt på bröstet och som buktar ut från bröstet. Runt <i>bröstvårtan</i> finns vårtgården.
Bög	Ett vanligt ord för homosexuell man.
Cellprovtagning	Ett prov som tas för att undersöka om man har förändringar i cellerna på livmodertappen som skulle kunna leda till livmoderhalscancer.
Cysta	En vätskefylld blåsa som kan uppkomma i många av kroppens organ, bland annat i äggstockarna.
Dejta	Att träffa eller gå ut med någon man är intresserad av att ha sex med eller bli tillsammans med.
Diskriminering	Att bli sämre behandlad eller kränkt på grund av sitt kön, sin sexuella läggning, könsidentitet, religion, ursprung, ålder eller funktionsnedsättning. Se <i>hatbrott, homofobi, transfobi, rasism, funkofobi, sexism, jämställdhet</i> och <i>jämlikhet</i> .
Embryo	Ett <i>embryo</i> skapas när ägg och spermie förenas. Detta kallas för befruktning. Embryot växer sedan i livmodern till ett foster som sedan utvecklas till ett barn.
Endometrios	När slemhinna från livmodern växer utanför livmodern, ofta i äggledare eller bukvägg. <i>Endometrios</i> kan ge svår smärta i samband med mens.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Engångsligg	Att ha sex med en person en gång.
Ensamstående	En person som är förälder och som inte har en kärleksrelation med barnets andra förälder.
Erekttil dysfunktion	En svårighet att få stånd eller att behålla ståndet, även om man känner sexlust. Kallas även <i>erektionssvikt</i> .
Erotik	Bilder, konst, litteratur eller filmer med sinnligt och sexuellt innehåll.
Ex	En person man tidigare varit ihop med, men som man inte är ihop med längre.
Fetisch	När ett föremål eller en kroppsdel man oftast inte uppfattar som sexuell väcker starkt välbefinnande, sexuell attraktion och upphetsning, till exempel fötter eller läder.
Fitta	Kvinnors könsorgan. Ordet <i>fitta</i> beskriver hela könet, både de yttre och inre delarna.
Flickvän	En tjej som man har en relation med.
Flirta	Att visa intresse för någon som man tycker om, någon man vill dejta och ha sex med. Kallas även <i>ragga</i> .
Flytningar	Det våta som kommer ur slidan för att hålla den ren och frisk.
Foster	Ett <i>foster</i> är ett embryo som har växt inne i livmodern i nio veckor när man är gravid.
Fostervattenprov	Ett prov som avser att ta reda på om det finns några kromosomavvikelser hos fostret.
Framfall	Att något buktar in mot slidan eller ut genom slidöppningen. Det kan till exempel vara slidväggarna, livmodern, urinblåsa eller ändtarm som kommer nedåt.
Frenulum	Hud som sitter mellan ollonet och penisskaflet. Kallas även <i>sträng</i> .

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Frivilligt sex när förövaren är nära 15-årsgränsen	Om det är uppenbart att gärningen inte inneburit något övergrepp mot barnet med hänsyn till den ringa skillnaden i ålder och utveckling mellan den som har begått gärningen och barnet samt omständigheterna i övrigt ska förövaren inte dömas.
Funkofobi	Negativa attityder, åsikter eller känslor mot personer som har en funktionsnedsättning, till exempel personer som sitter i rullstol, är blinda eller döva. Kan också rikta sig mot personer som har en kronisk sjukdom såsom hiv.
Förhud	Tunn hud som sitter över ollonet på en penis eller en klitoris.
Förhuds-förträngning	När förhuden är trång och inte kan dras tillbaka över ollonet. Ibland kan förhuden fastna under ollonet, och inte gå att dra över eller tillbaka.
Förlossning	En <i>förlossning</i> är när ett barn föds. <i>Förlossningen</i> kan ske vaginalt – genom slidan – eller genom kejsarsnitt.
Förlossnings-avdelning	Den avdelning på sjukhuset där man föder barn.
Förlossnings-depression	Depression i samband med att du får barn.
Förlossningsrädsla	Oro och rädsla inför att föda barn.
Förlossningsskador	Skador eller bristningar som kan uppstå i underlivet vid en förlossning.
Förlossningsvärkar	Värkarna uppstår från att livmodern, som är en muskel, drar ihop sig och trycker barnet nedåt i förlossningskanalen när barnet föds.
Försats	Det våta som kan komma ur en penis när en person är kåt men som inte är utlösning.
Förtal	Att sprida rykten eller information om någon för att andra ska tycka illa om den personen och dennes sätt att leva.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Glidmedel	En kräm som kan användas vid sex för mer glid som gör sex skönare. Kan sättas på penis, i slidan och analen.
Gnidsex	Att ha sex genom att gnida eller trycka sitt könsorgan mot någon annans könsorgan eller annan kroppsdel.
Gonorré	<i>Gonorré</i> är en könssjukdom som ofta inte ger några symptom men som kan ge sveda eller obehag när man kissar, förändrade flytningar från slidan, urinröret eller analen eller smärta i nedre delen av magen eller pungen. En obehandlad <i>Gonorré</i> kan göra det svårare att skaffa barn. Den går att behandla med antibiotika. <i>Gonorré</i> ingår i smittskyddslagen.
G-punktsområdet	Ett skrovligt område en liten bit in i slidan, på slidans framvägg. I området möts klitoris, urinrör och främre slidvägg.
Gravid	Att ha ett foster i livmodern som finns i magen. En <i>graviditet</i> varar vanligtvis i nio månader.
Graviditetstest	Ett test man kan göra för att få veta om man är gravid. Man gör testet genom att kissa på en mätsticka.
Grooming	När en straffmyndig person tar kontakt och föreslår träff med ett barn under 15 år, ofta över internet, i syfte att begå ett sexuellt övergrepp. Det är olagligt. Juridiskt kallas det <i>kontakt med barn i sexuellt syfte</i> .
Gruppssex	När fler än två personer har sex med varandra samtidigt.
Gynekolog	En läkare som är specialist på vulva och vagina. Gynekologer är experter på könsorganens funktion, sjukdomar och på graviditet. En gynekolog kan även svara på frågor om sex.
Gynekologisk undersökning	En undersökning av vaginan som genomförs på sjukhus, vårdcentral eller ungdomsmottagning.
Göra slut	Att avsluta en relation. När man har <i>gjort slut</i> så är man inte ihop längre.
Ha lust	Att känna stark vilja göra något. Ibland handlar det om att vilja ha sex.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Hallick	<i>Se koppleri.</i>
Hatbrott	Att utsätta en person för brottsliga handlingar som till exempel hot eller misshandel, där syftet är att kränka en person på grund av offrets sexuella läggning, könsidentitet, ras, hudfärg, trosbekännelse, etniskt och nationellt ursprung.
HBTQ-person	Ett samlingsbegrepp för personer som antingen är bisexuella, homosexuella, transpersoner eller queer.
Hedersrelaterat förtryck och våld	När en person, oftast en ung tjej, blir begränsad och kontrollerad av andra personer i sin närhet, och där kontrollen utförs i syfte att skydda eller återupprätta familjens rykte eller heder. Juridiskt kan det vara <i>olaga hot, misshandel, äktenskapstvång, mord</i> m.m.
Hen	Ett neutralt pronomen. Hen används också som ett könsneutralt pronomen när könet är ointressant.
Hepatit	<i>Hepatit</i> är en inflammation i levern, det finns olika typer av hepatit. De vanligaste är hepatit A, hepatit B och hepatit C. <i>Hepatit</i> orsakas av virus.
Herpes	<i>Herpes</i> kan man få på munnen och i underlivet. <i>Herpes</i> kan ge blåsor och sår som kan kliä, sticka och göra väldigt ont eller inte kännas överhuvudtaget. <i>Herpes</i> överförs väldigt lätt.
Heterosexuell	En <i>heterosexuell</i> person blir kär i, och/eller vill ha sex med en person av motsatt kön.
Hiv	<i>Hiv</i> är ett virus som kan överföras mellan människor. T.ex. genom samlag utan kondom eller genom att dela sprutor. <i>Hiv</i> skadar immunförsvaret. Utan behandling kan <i>hiv</i> utvecklas till aids, som är dödligt. Med behandling kan man inte ge <i>hiv</i> till någon annan. Man kan inte heller få aids och lever lika länge som andra. Alla i Sverige har rätt till gratis testning och behandling mot <i>hiv</i> .
Homofobi	Negativa attityder, åsikter eller känslor mot bi- och homosexuella eller mot bi- och homosexualitet. Det tar sig ofta i uttryck genom fördomar, förakt, ilska, hat eller våld.
Homosexuell	En <i>homosexuell</i> man blir kär i och/eller vill ha sex med män. En <i>homosexuell</i> kvinna blir kär i och/eller vill ha sex med kvinnor.
HPV (humant papillomvirus)	Ett mycket vanligt virus som finns i olika typer. En del virustyper ger vårtor på könet (kondylom) eller cellförändringar. Andra virustyper ger vårtor på händer och fötter.

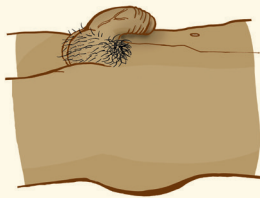
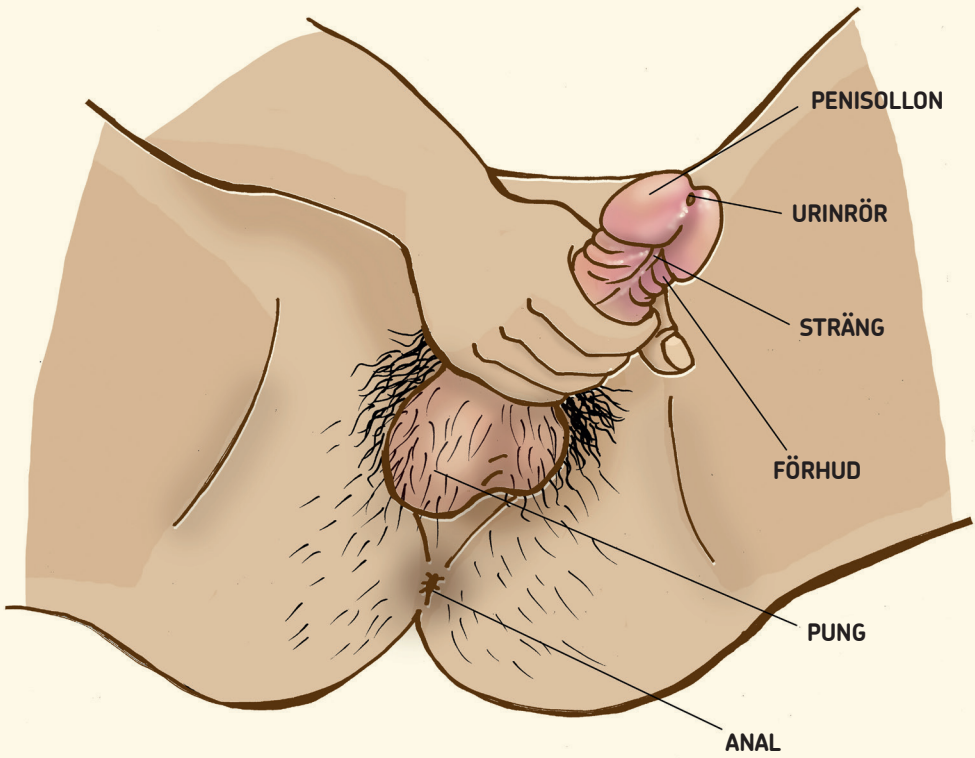
SVENSKT ORD	FÖRKLARING
HPV-vaccination	Ett vaccin som skyddar mot några HPV-typer som kan orsaka cellförändringar i livmoderhalsen och leda till livmoderhalscancer.
Hångla	Att ha kropparna nära varandra och kyssa, krama och smeka varandra, med eller utan kläder.
Ickebinär	En person som känner sig som varken man eller kvinna.
Incest	När någon som har en nära relation till ett barn utsätter barnet för sexuella övergrepp, till exempel en förälder, morfar eller äldre syskon. Juridiskt kan det vara <i>våldtäkt mot barn</i> , om barnet är under 18 år, <i>samlag med avkomling</i> eller <i>samlag med syskon</i> .
Infertil	När en person inte kan bli gravid och/eller göra någon annan gravid.
Informationsplikt	En förhållningsregel som gäller den som har en könssjukdom, till exempel hiv, klamydia eller gonorré, att berätta om könssjukdomen för någon den ska ha sex med. Läkare förordnar informationsplikten men kan också lyfta bort den i vissa fall.
Inseminering	Att på medicinsk väg placera sperma in i livmodern för att en person ska bli gravid.
Intersexvariation	Ett samlingsbegrepp för olika fysiska egenskaper som gör att ens kropp inte enkelt går att könsbestämma enligt samhällets normer för kön, och alltså inte är typiskt "manlig" eller "kvinnlig". Variationerna kan gälla yttre och/eller inre könsorgan, kromosomer och hormonnivåer.
IVF	IVF är en behandling då ägg plockas ut och befruktas av en spermie utanför kroppen. Ett befruktat ägg kallas för embryo. Några dagar efter befruktningen sätter läkaren in embryot i livmodern. IVF kallas också för provrörsbefruktning.
Juridiskt kön	Det kön som står om en person i register, såsom folkbokföring och i passet.
Jämlikhet	När människor som tillhör olika grupper behandlas lika, och har samma rättigheter och möjligheter att forma sina liv och delta aktivt i samhället.
Jämställdhet	<i>Jämställdhet</i> är när kvinnor och män har samma möjligheter att påverka sina egna liv och samhället. För att kvinnor och män ska ha samma makt så måste de ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Kejsarsnitt	<i>Kejsarsnitt</i> innebär att en läkare skär en öppning genom magen och livmodern för att plocka ut barnet.
Kirurg	En läkare som specialiserat sig på att göra operationer.
Klamydia	<i>Klamydia</i> är en könssjukdom som ofta inte ger några symptom men som kan ge sveda eller obehag när man kissar, förändrade flytningar från slidan, urinröret eller analen eller smärta i nedre delen av magen. En obehandlad <i>Klamydia</i> kan göra det svårare att skaffa barn. Det går att behandla med antibiotika och ingår i smittskyddslagen.
Klimakterie	Den period i livet då mensesn upphör. Oftast i 50-årsåldern.
Klitoris	En kroppsdel som tillhör fittan. Finns strax ovanför urinrörets mynning. <i>Klitoris</i> yttre del, klitorisollonet, är mycket känsligt för beröring.
Klitoris ollon	Klitoris <i>ollon</i> är den del av klitoris som syns utanpå kroppen. Den är mycket känslig för beröring.
Knulla	Att ha sex med en eller flera andra personer.
Knullkompis	En person som man har en sexuell men inte romantisk relation med. Kallas även <i>KK</i> och kan liknas med <i>älskare</i> eller <i>älskarinna</i> .
Kondom	Ett preventivmedel som är gjort av gummi. Det sätts på penis för att förhindra överföring av könssjukdomar och oönskad graviditet.
Kondylom	<i>Kondylom</i> är en könssjukdom som kan ge vårtor på könsorganet. Vårtorna kan klia, svida och stickas.
Koppleri	Att påverka en person till att ha sex mot betalning, eller utnyttja en sådan situation för att själv tjäna pengar.
Krama	Att hålla armarna runt en annan person och trycka kropparna mot varandra.
Kroppsvätska	Något vått som kommer ur kroppen. Exempel på <i>kroppsvätskor</i> är blod, utlösning, lubrikation och försats.

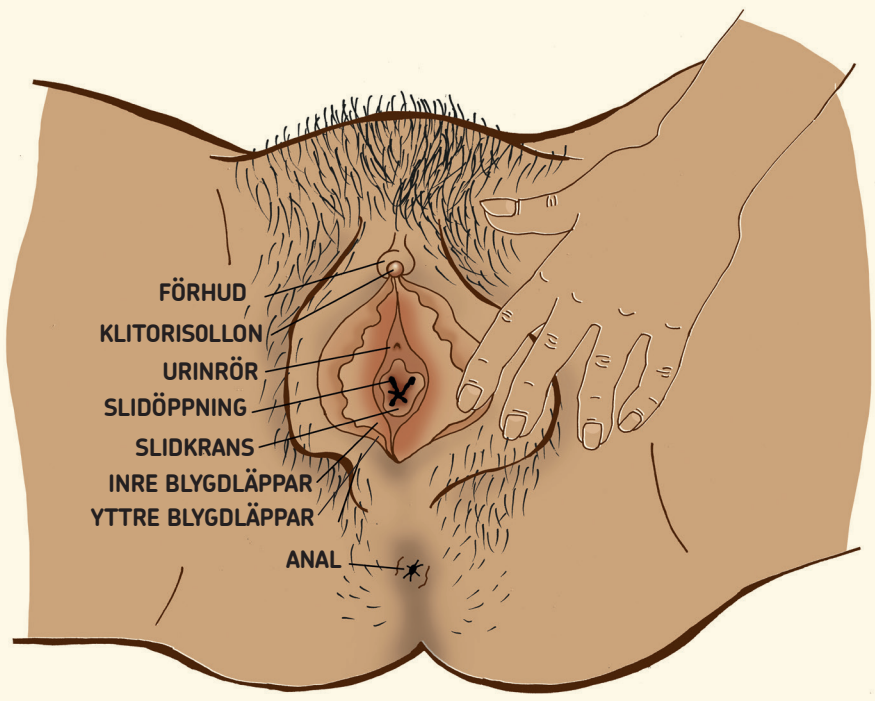
SVENSKT ORD	FÖRKLARING
KSK (kvinnor som har sex med kvinnor)	Ett begrepp för personer som identifierar sig som kvinnor och som har sex med andra kvinnor.
KUB-test	Ett blodprov och ultraljud som avser att undersöka fostret i magen på en gravid person.
Kuk	Mannens könsorgan. Uppfattas ofta som ett grövre ord än penis.
Kurator	Arbetar med att stötta personer som mår dåligt, genom stödjande samtal. Kuratorer arbetar till exempel på sjukhus och skolor.
Kvinnofrids kränkning	När en man utsätter en kvinna han lever med för systematisk kränkande behandling. Till exempel genom att slå, tvinga henne till sex, utsätta henne för psykisk misshandel eller begränsa henne från att lämna hemmet.
Kvinnojour, tjejjour	En organisation som stöttar och hjälper kvinnor och transpersoner som har blivit utsatta för våld av en närstående person, till exempel kan de erbjuda boende om kvinnan hotas.
Kvinnoklinik	En mottagning som behandlar sjukdomar som rör personer med livmoder. Gravida kan vända sig hit, bland annat görs ultraljudsundersökning av foster här. Finns på de flesta större sjukhusen.
Kyssa	Att pussas på munnen och samtidigt låta tungorna röra vid varandra.
Kåt	En känsla i kroppen att man vill ha sex, med sig själv eller med någon annan.
Känna olust	När något inte känns skönt eller lustfyllt.
Kön	Med <i>kön</i> menas ofta kvinna eller man. <i>Kön</i> kan också betyda könsorgan.

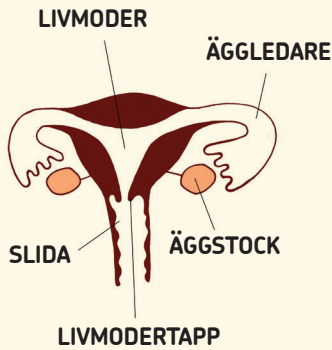
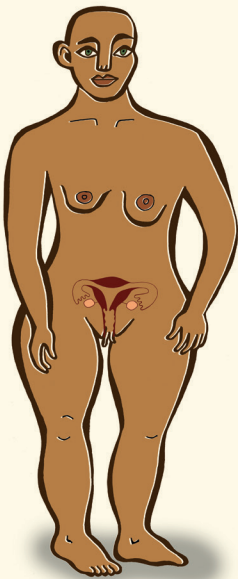
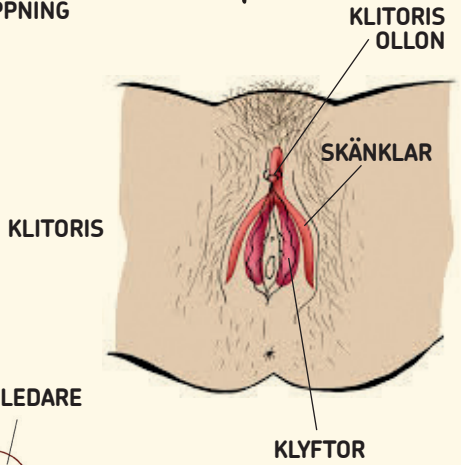
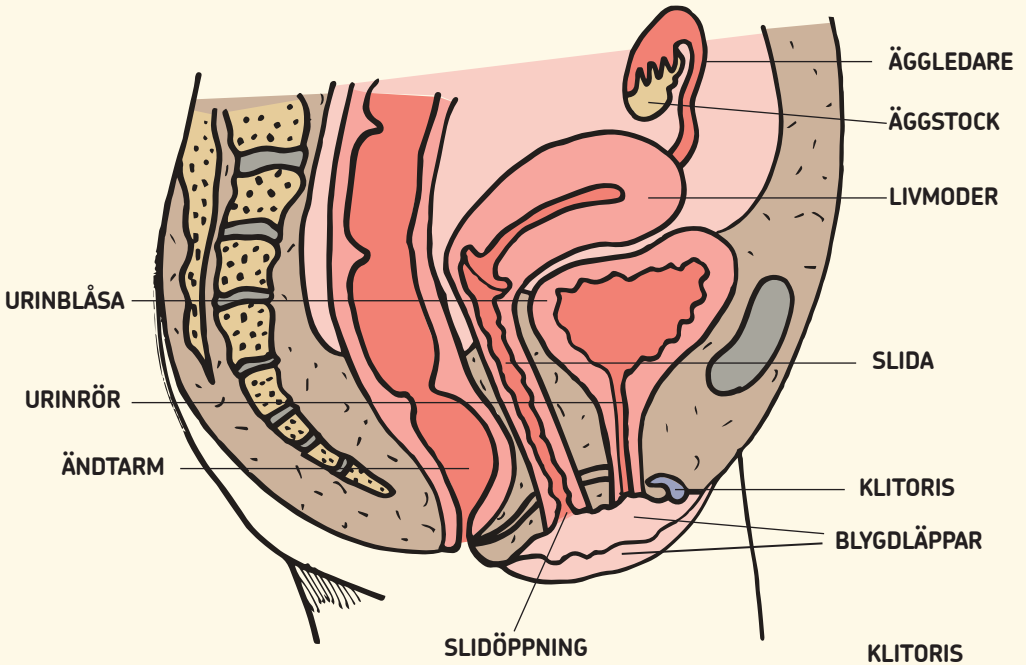
SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Könsbaserat våld	Våld som är riktat mot kvinnor och hbtq-personer. Tar sig ofta uttryck i sexuellt våld och sexuella övergrepp. Se <i>människohandel för sexuella ändamål, partnervåld, kvinnofridskränkning</i> och <i>kvinnjour/tjejjour</i> . Se även <i>sexuella övergrepp</i> och <i>skadliga sedvänjor</i> .
Könsbekräftande behandling	En behandling av kroppen för att bekräfta en persons könsidentitet, som man, kvinna eller icke-binär. Behandlingen kan till exempel handla om att operera könsorganet eller att ta hormoner för att förändra kroppens utseende. Många transpersoner, men inte alla, vill genomgå någon form av könsbekräftande behandling.
Könsdysfori	En diagnos som innebär att man lider av att kroppen inte överensstämmer med ens könsidentitet. En person som har <i>könsdysfori</i> kan vilja ha en könsbekräftande behandling.
Könsidentitet	Det kön man känner att man tillhör. <i>Könsidentitet</i> har ingenting med sexuell läggning att göra.
Könsorgan	Kroppsdelar i underlivet som penis och vagina.
Könssjukdom	En infektion som en person kan få av att ha oskyddat sex med en annan person som har en <i>könssjukdom</i> .
Könsstympning	Att skära bort eller skada klitoris. Ibland skärs även inre och/eller yttre blygdläpparna bort och slidöppningen kan sys ihop. Det räknas som ett grovt brott mot de mänskliga rättigheterna och är olagligt i Sverige. Det är även olagligt att planera, försöka, förbereda eller föra bort en flicka eller kvinna till ett annat land för att göra detta. <i>Könsstympning</i> kallas ibland för <i>kvinnlig omskärelse</i> .
Könsutredning	En utredning som avgör om en person har rätt till kostnadsfri könsbekräftande behandling. Alla som får diagnosen könsdysfori har rätt till denna vård. Diagnosen ställs av specialistteam på sjukhuset.

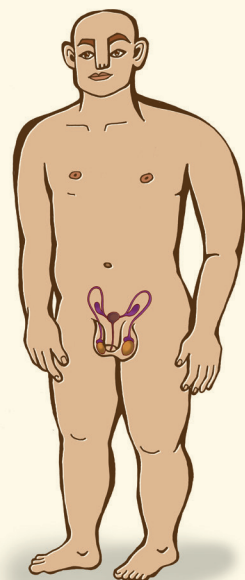
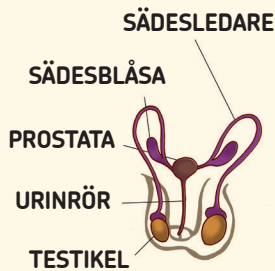
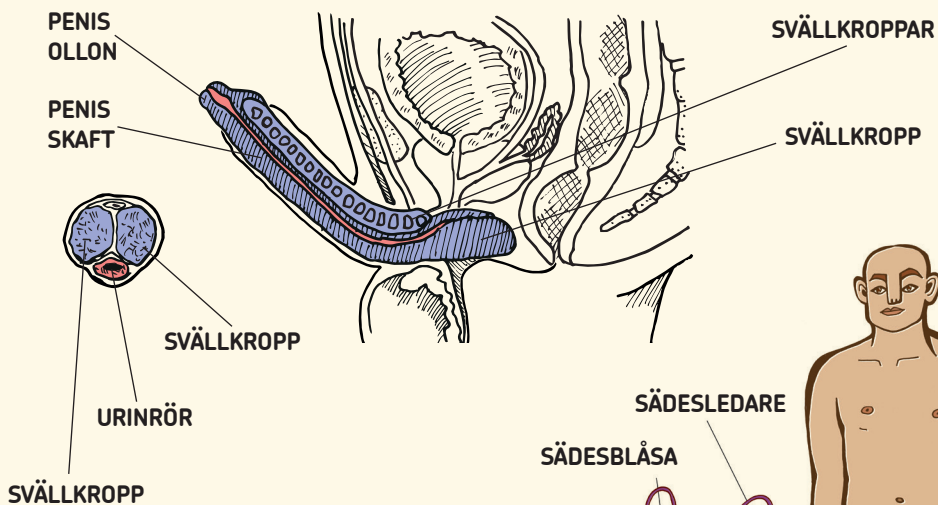
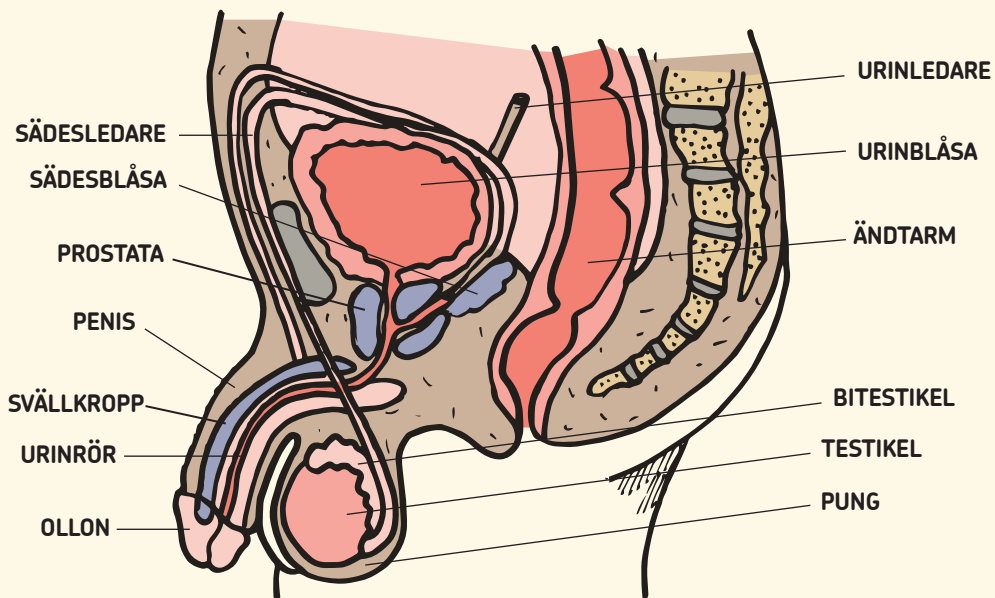
SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Lesbisk	Ett vanligt ord för en homosexuell kvinna. Kallas även <i>flata</i> .
Ligga	Att ha sex med en eller flera andra personer.
Livmoder	En del av vaginan som sitter inuti kroppen, i magen. Här befinner sig fostret under en graviditet.
Livmoderhals	Nedre del av livmodern – vilket också är livmoderns smalaste del. <i>Livmoderhalsen</i> avslutas med livmodertappen.
Livmodertapp	Del av livmodern som utgör ingången till livmodern från slidan.
Lubrikation	Det våta i slidan som uppstår när en person är kåt och känner sexlust.
Lustgas	En form av smärtlindring som man andas in när man har värk. <i>Lustgas</i> används framför allt i samband med en förlossning.
Läkare	Arbetar med att bota sjuka eller skadade och förebygga ohälsa.
Mammografi	En röntgenundersökning av bröstet som görs för att upptäcka cystor och tumörer.
Mansmottagning	En mottagning dit alla som identifierar sig som män och/eller som har en penis kan gå för vård, stöd och samtal. <i>Mansmottagningen</i> är framförallt en mottagning som jobbar med sex och relationer.
Mellangård	Området mellan analen och vulvan eller pungen.
Mens	Blod som rinner ur slidan från livmodern. Kommer regelbundet ungefär en gång i månaden från puberteten.
Menskopp	Ett skydd man kan använda vid mens. <i>Menskoppen</i> sätts i slidan och samlar upp mensblodet.

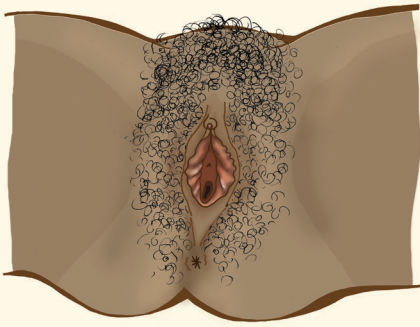

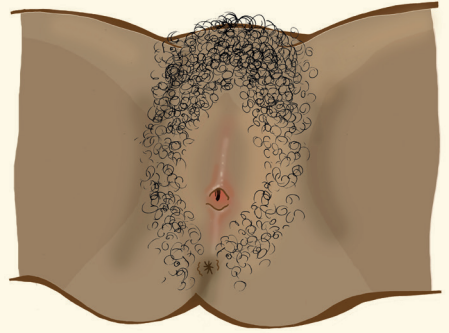

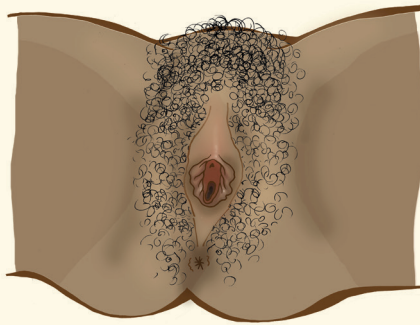

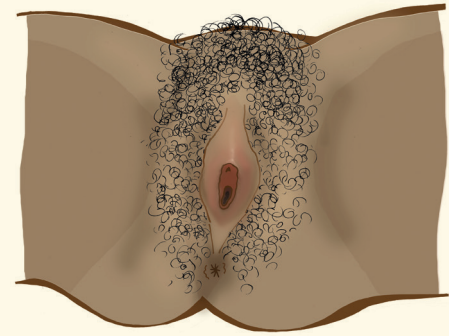
INTE KÖNSTYMPAD / OMSKUREN

KÖNSTYMPAD / OMSKUREN

KÖNSTYMPAD / OMSKUREN

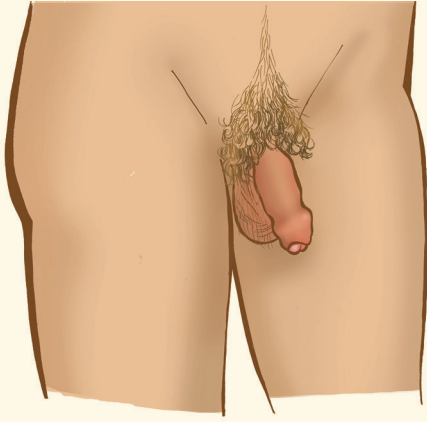
KÖNSTYMPAD / OMSKUREN

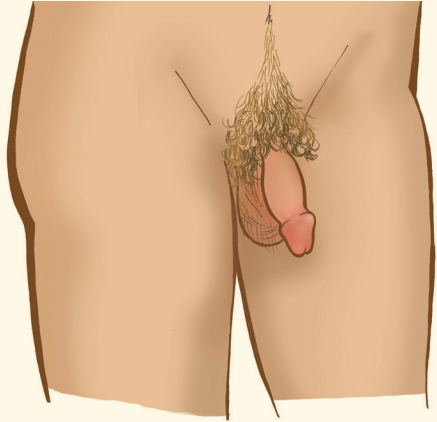
INTE UPPHETSAD

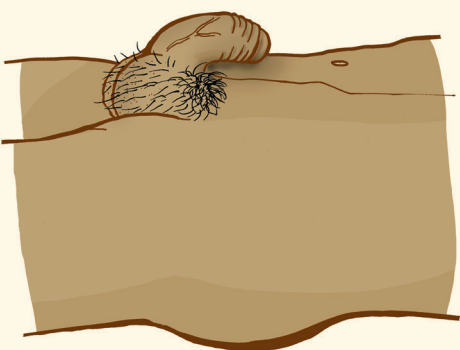
UPPHETSAD

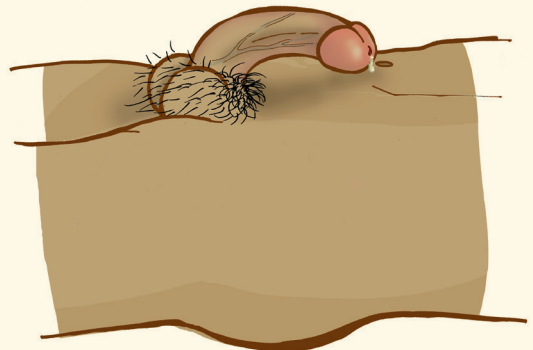
INTE OMSKUREN

OMSKUREN

INTE UPPHETSAD

UPPHETSAD

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Mensvärk	Smärta som känns i samband med mens.
Missfall	När en graviditet avbryts av kroppen innan barnet har fötts.
Monoamorös	En <i>monoamorös</i> person vill ha monogama relationer, det vill säga ha en relation med en person i taget.
Monogam relation	En relation där de som ingår i relationen har kommit överens om att inte ha sexuella eller romantiska kontakter med personer utanför relationen.
MSM (män som har sex med män)	Ett begrepp för personer som identifierar sig som män och som har sex med andra män.
Mykoplasma genitalium	<i>Mykoplasma</i> är en bakterie som kan ge klåda i underlivet och flytningar från penis eller slidan. Det kan också göra ont i nedre delen av magen eller i pungen.
Myom	En godartad tumör som kan uppstå i livmoderns muskelvävnad. <i>Myom</i> kallas även <i>muskelknutor</i> . <i>Myom</i> är mycket vanligt, nära hälften av alla personer med mens har det.
Månggifte	När någon gifter sig med fler än en person. Det är inte tillåtet att gifta sig med flera personer i Sverige. Brottet heter <i>tvegifte</i> .
Människohandel för sexuella ändamål	Att tvinga eller lura en person genom att transportera, ta emot eller föra bort den för att personen ska utföra sexuella tjänster.
Nedsatt sexlust	Att inte vilja ha sex eller att inte vilja ha sex lika ofta som man tidigare brukade vilja.
Njuta	När något känns skönt eller behagligt.
Ollon	Del av penis. <i>Ollonet</i> sitter längst ut på penis skaft och är den känsligaste delen av penis.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Omskärelse	Att skära bort hela eller delar av förhuden från penis. Ibland används även ordet <i>omskärelse</i> för kvinnlig <i>könsstympning</i> .
Onanera	Att ha sex med sig själv. Vid <i>onani</i> är det vanligt att man smeker på eller runt könsorganet, analen eller andra delar av kroppen.
Oralsex	Att ha sex med munnen genom att kyssa, slicka eller suga på någon annans könsorgan eller anal. Kallas även <i>munsex</i> .
Orgasm	En skön känsla som kan komma vid sex med andra eller med sig själv. En orgasm gör att musklerna drar ihop sig kring könet.
Orgasmstörningar	När orgasmen kommer för snabbt, är onormalt fördröjd, kommer för sällan eller uteblir. <i>Orgasmstörning</i> kan också vara att orgasmen upplevs som obehaglig eller för svag.
Orosanmälan	Att anmäla till socialtjänsten att man är orolig för att ett barn far illa. Lärare, läkare eller förskolepersonal som känner oro för barn under 18 år är skyldiga att göra en <i>orosanmälan</i> . Privatpersoner är inte skyldiga att anmäla men bör göra det.
Oskuldskontroll	När någon påstår att den kan undersöka om en tjej har haft sex med andra personer eller inte, vilket inte går att avgöra medicinskt. Sjukvårdspersonal får inte undersöka eller skriva intyg om detta, oavsett om en samtyckt till det. Är undersökningen mot tjejens vilja är det ett övergrepp.
Otrohet	Att göra något sexuellt med en annan person än den man är ihop med.
Oönskad graviditet	Att ha blivit gravid fast man inte vill vara det.
Partner	En person som man har en relation med oavsett vilket kön personen har.
Partnervåld (mäns våld mot kvinnor i parrelation och våld i nära parrelationer)	När en person fysiskt eller psykiskt misshandlar en person som den har en kärleksrelation med.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Penis	Mannens könsorgan.
Perineum	Området mellan analen och vulvan eller pungen.
Personlig integritet	<i>Se sprida sexuella bilder på andra och förtal.</i>
Pessar	En liten kupa av silikon som placeras i slidan över livmodertappen. <i>Pessar</i> används tillsammans med en gel. <i>Pessar</i> är ett preventivmedel.
Pojkvän	En kille som man har en relation med.
Polyamorös	En <i>polyamorös</i> person har förmågan att bli kär i och/eller attraheras av flera personer samtidigt.
Pornografi, porr	Bilder och filmer med sexuellt innehåll med syfte att göra den som tittar upphetsad eller kåt. Kallas även <i>porr</i> .
P-piller	Tabletter som en person med livmoder tar en gång om dagen som förhindrar graviditet. <i>P-piller</i> är ett preventivmedel och finns i olika sorter.
P-plåster	Ett plåster som sätts på huden på en person med livmoder och som byts ut efter en vecka. <i>P-plåstret</i> är ett preventivmedel som förhindrar graviditet.
P-punktsområdet	Ett område en bit upp i analen nära prostatan som är känsligt för beröring.
Prematur ejakulation	Att få en tidigare utlösning än man själv vill, något som kan bli till ett problem för en själv eller ens partner.
Premenstruellt dysforiskt syndrom, (PMDS)	En svårare form av PMS. Symptomen är ofta psykiska som depression eller ångest. Humörsvägningar och trötthet är andra symptom.
Premenstruellt syndrom, (PMS)	Fysiska och psykiska besvär som uppstår under ett antal dagar innan menstruationen startar. Till exempel ömma bröst, huvudvärk, humörförändringar, mindre energi och nedstämdhet.
PrEP	En medicin som man kan ta för att minska risken för hiv.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Preventivmedel	Ett <i>preventivmedel</i> används för att förhindra graviditet för de som vill ha sex med penis i vagina. Exempel på <i>preventivmedel</i> är kondom, p-piller eller spiral. Kondom är det enda preventivmedel som skyddar mot både graviditet och könssjukdomar.
P-ring	<i>P-ring</i> är ett preventivmedel som förhindrar graviditet. Det är en mjuk plastring som man själv sätter in i slidan.
Prostata	En körtel som sitter inne i kroppen på personer med penis, mellan urinröret och ändtarmen. Den producerar en del av den vätska som ingår i en utlösning.
Prostataundersökning	En undersökning av prostatan som görs antingen genom att känna på den genom ändtarmen eller genom blodprov.
Prostatit	En inflammation av prostatakörteln. Den vanligaste formen är kronisk <i>prostatit</i> . Kallas även <i>kronisk bäckenbottensmärta</i> .
Prostitution	Se <i>sex mot ersättning</i>
P-spruta	En spruta som en person med livmoder tar en gång var tredje månad. <i>P-spruta</i> är ett preventivmedel som förhindrar graviditet.
P-stav	En mjuk plaststav som sätts in under huden på överarmen på en person med livmoder. <i>P-stav</i> är ett preventivmedel som förhindrar graviditet.
Psykiatriker	En läkare som är specialist på psykiska sjukdomar och tillstånd.
Psykolog	Arbetar med psykisk hälsa. Kan till exempel erbjuda hjälp till personer som inte mår bra psykiskt. Att prata med <i>psykolog</i> kallas att gå i terapi.
Pubertet	Den period i livet då kroppen utvecklas från barn till vuxen. För de flesta inträder <i>puberteten</i> mellan 8 och 13 års ålder.
Pubishår	Hår som växer på och omkring könsorganet. Kallas även <i>könshår</i> .
Pulla	Ord för att ha sex med sig själv (onanera) om man har en vulva och vagina. Det kan också innebära att någon annan smeker en vulva.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Pung	En påse av hud som sitter under penis. I <i>pungen</i> finns testiklarna och bitestiklarna.
Pussa	Att trycka sina läppar mot en annan persons mun eller kropp.
Queer	En <i>queer</i> person ifrågasätter heteronormen. Det kan gälla sexuell läggning, könsidentitet eller hur man vill bilda relationer med andra. Begreppet har många betydelser.
Rasism	Negativa attityder, åsikter eller känslor mot personer med mörk hudfärg eller mot personer som har ett annat ursprung, annan religion eller kultur än en själv.
Rimming	Att slicka runt och i en anal.
Runka	Ord för onani med penis. Till exempel att smeka med fingrarna över ollonet, eller att dra förhud fram och tillbaka över ollonet.
Ryggbedövning	En bedövning som kan användas under förlossningen eller om du ska opereras i nedre delen av kroppen. Kallas även <i>epidural</i> .
Sambo	En partner som man bor ihop med, utan att man är gifta.
Samlag	Att ha sex. <i>Samlag</i> innebär sex där en penis penetrerar eller omsluts av en slida eller anal.
Samlagssmärta	En smärta som uppstår när man har samlag. Smärtan kan kännas i vulvan, slidan, penis, pung eller testiklar eller inne i kroppen.
Samlagsställning	Sätt att placera kropparna på när man har sex. Kallas även <i>sexställning</i> .
Sesammottagning	En mottagning dit man går för att testa sig och få behandling för könssjukdomar. Har också preventivmedelsrådgivning och rådgivning om sex och relationer.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Sex	Att göra något som känns skönt. Sex kan man ha med sig själv eller med andra personer. Att smekas eller ha samlag är några exempel.
Sexdebut	Med <i>sexdebut</i> menas ofta första gången man har sex med annan person.
Sexism	Negativa attityder, åsikter eller känslor mot kvinnor och personer som uppfattas som kvinnor eller kvinnliga. Kan ta sig uttryck i fördomar, förakt, ilska, hat eller våld som grundar sig i maktstrukturer och normer.
Sexköp	Att ge en person något för att få göra något sexuellt med eller mot personen. Det är olagligt att köpa sex, men inte olagligt att sälja sex.
Sexleksak	En sak man kan ha sex med, tillsammans med andra eller med sig själv, till exempel en dildo, kukring eller vibrator.
Sex mot ersättning	Se <i>sexköp</i> och <i>koppleri</i> .
Sexolog	Arbetar med stödjande samtal kring sex- och relationsproblem för personer och deras partners.
Sexställning	Sätt att placera kropparna på när man har sex. Kallas även <i>samlagsställning</i> .
Sexuell läggning	Ord som beskriver vilket kön personer som man blir kär i och/eller vill ha sex med har. <i>Sexuell läggning</i> kan till exempel vara heterosexualitet, bisexualitet och homosexualitet. I diskrimineringslagen är det dessa tre som ingår.
Sexuell praktik	Olika sätt att ha sex på, till exempel gnidsex, smeksex, onani eller vaginalsamlag.
Sexuella fantasier	Tankar och drömmar med sexuellt innehåll.
Sexuella trakasserier	När någon försöker kränka någon annan sexuellt, till exempel på en arbetsplats eller i skolan. Arbetsgivaren och skolan har ett ansvar att förebygga detta. Facket kan ge stöd till en person som utsatts på sin arbetsplats. Se även <i>sexuella övergrepp</i> .

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Sexuella övergrepp	Att göra en sexuell handling mot någon mot dennes vilja, till exempel fota eller ta på en persons kropp mot dennes vilja. Detta oavsett om det innefattat våld eller om gärningsmannen och den som utsatts känner varandra eller är gifta. Se <i>våldtäkt</i> , <i>sexuellt övergrepp</i> och <i>sexuellt ofredande</i> .
Sexuella övergrepp mot barn	I Sverige anses en person under 15 år inte kunna ge ett giltigt samtycke till sex och därför är grundprincipen att alla sexuella handlingar begångna av en straffmyndig person mot/med en person under 15 år ett sexuellt övergrepp. Syftet är att skydda barn från vuxnas sexualitet, detta medför att barn under 15 år får utforska sin sexualitet med andra som är barn och begår inte ett brott om det har ömsesidigt sex. Se <i>våldtäkt mot barn</i> , <i>sexuellt utnyttjande av barn</i> , <i>sexuellt övergrepp mot barn</i> , <i>frivilligt sex när förövaren är nära 15-årsgränsen</i> , <i>barnpornografibrott</i> , <i>barnmisshandel</i> , <i>incest</i> , <i>grooming</i> och <i>oskuldskontroll</i> .
Sexuellt ofredande	Att göra sexuella saker mot en person som inte är med på det, till exempel tafsas eller visa sitt nakna könsorgan i verkligheten eller på internet (sk. blottning). Se <i>sexuella övergrepp</i> .
Sexuellt övergrepp	När någon genomför en sexuell handling mot någon som inte deltar frivilligt där den sexuella handlingen inte räknas juridiskt som lika kränkande som vid våldtäkt. Se <i>våldtäkt</i> .
Sexuellt utnyttjande av barn	Om en person har samlag med eller gör en sexuell handling med eller mot en person under 15 år men det är mindre allvarligt än en våldtäkt. Till exempel om en person har sex med en person som är strax under 15 år och detta sker frivilligt.
Singel	Att inte leva i en kärleksrelation.
Sjuksköterska	Arbetar med praktiskt-kliniskt inriktad hälso- och sjukvård. Det finns olika varianter av sjuksköterskeyrken som hänger ihop med vilken specialitet man utbildat sig till.

SVENSKT ORD

FÖRKLARING

Skadliga sedvänjor	Sedvänjor som kan ta sig uttryck i bland annat medicinska ingrepp eller i Sverige olagliga äktenskap, ofta riktade mot flickor och kvinnor. Innebär ofta kränkningar av mänskliga rättigheter och våld. Se <i>hedersrelaterat förtryck och våld, könsstymning, tvångsäktenskap, barnäktenskap</i> och <i>månggifte</i> .
Skilja sig	Att avbryta ett äktenskap. När man har <i>skilt sig</i> så är man inte gift längre. Båda kan ansöka om skilsmässa och man behöver inte vara överens om att skilja sig.
Skilsmässa	För att inte längre vara gift med en person genomgår man skilsmässa. Alla har rätt att ansöka om <i>skilsmässa</i> och det räcker med att en person i paret vill skilja sig.
Slemhinna	Tunn och blöt hud som finns där vi har kroppsöppningar – till exempel i slidan, urinröret, analen, munnen och under förhuden.
Slida	Öppning i vaginan där mens och flytningar kan komma ut. Vid vaginal förlossning kommer barnet ut genom <i>slidan</i> .
Slidkrans	En veckad kant av tunn och blöt hud, så kallad slemhinna. <i>Slidkransen</i> finns en bit innanför slidöppningen.
Smeka	Att röra vid sin egen eller någon annans kropp med händerna.
Smeksex	Att ha sex genom att ta på varandras könsorgan eller kroppar med händerna.
Smittskydd	Staten har ett ansvar att se till så att vissa sjukdomar såsom hiv, klamydia, gonorre och syfilis inte sprids. Detta innebär att vissa åtgärder måste vidtas om någon som blivit smittad vårdas. Se <i>smittskyddslagen, informationsplikt</i> och <i>smittspårning</i> .
Smittskyddslagen	En lag som ska hindra att vissa sjukdomar, som till exempel klamydia, gonorre, hiv och syfilis, från att spridas. <i>Smittskyddslagen</i> säger att alla har rätt att testa sig gratis för könssjukdomar, och att de som har en infektion ska få gratis behandling. Den anger även statens ansvar avseende förhindrandet av spridning.
Smittspårning	En person som testat positivt för vissa infektioner, exempelvis klamydia eller hiv ska berätta för sjukvårdspersonal vilka man haft sex med så att personer som eventuellt bär infektionen har möjlighet att testa sig.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Smärtlindring	Medicin som minskar känslan av att ha ont.
Snippa	Ord för flickors könsorgan.
Snopp	Ord för pojkars könsorgan.
Sperma	Vätskan som finns i utlösning från en penis och som innehåller spermier.
Spiral	Den förs in genom slidan och placeras i livmodern. Det finns två sorters <i>spiraler</i> ; <i>hormonspiral</i> och <i>kopparspiral</i> . <i>Spiral</i> är ett preventivmedel som skyddar mot graviditet.
Sprida sexuella bilder på andra	Att <i>sprida sexuella bilder</i> på en person mot personens vilja är en brottslig handling. Det spelar ingen roll om bilderna har skickats frivilligt eller om bilderna är smygtagna. Juridiskt kan det vara <i>olaga integritetsintrång</i> eller <i>förtal</i> . Att smygfota bilder på en annan persons kropp, till exempel i ett omklädningsrum, provrum, toalett eller hemmet kan juridiskt kallas för <i>kränkande fotografering</i> .
Steril	När en person inte kan bli gravid och/eller göra någon annan gravid.
Sterilisering	En operation som gör att en person inte längre kan bli gravid eller göra någon gravid.
Sträng	Hud som sitter mellan ollonet och penisskaftet. Kallas även <i>frenulum</i> .
Stånd	När penis eller klitoris fylls med blod, blir hårda, växer och reser sig. Kallas även <i>erektion</i> .
Svampinfektion i underlivet	En infektion som uppstår när en jästsvamp börjar växa i eller utanför vaginan. Symptomen kan vara klåda i och utanför slidan eller rodnade och svullna slemhinnor, samt vitaktiga flytningar.
Svällkropp	Ett slags vävnad i könsorganen. <i>Svällkroppar</i> finns både i penis och klitoris.
Syfilis	<i>Syfilis</i> är en könssjukdom som ofta inte ger några symtom, men man kan få små sår på ställen där sjukdomen har överförts. En obehandlad <i>Syfilis</i> kan ge allvarliga följsjukdomar många år senare som kan påverka hjärtat och nervsystemet. Den går att behandla med antibiotika. <i>Syfilis</i> ingår i smittskyddslagen.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Sädesblåsa	En del av de inre könsdelarna om man har penis. <i>Sädesblåsan</i> sitter bakom urinblåsan inne i kroppen.
Sädesledare	Del av penis inre könsdelar. Genom <i>sädesledarna</i> transporteras spermier till urinröret när man får utlösning.
Säkra perioder	<i>Säkra perioder</i> innebär att man har sex under de perioder då risken för befruktning är liten.
Säkrare sex	Sex med kondom eller sex på ett sätt som ger liten eller ingen risk att överföra könssjukdomar.
Tafsning	När någon tar på en persons kropp utan att den andra personen vill det, till exempel på rumpan, bröstet, låren eller könet. Tafsnig är olagligt och kallas juridiskt för <i>sexuellt ofredande</i> . Se <i>sexuella övergrepp och sexuella trakasserier</i> .
Tampong	Ett skydd man kan använda vid mens. Tampongen sätts i slidan och suger upp mensblodet där.
Testa sig	Att ta prov från munnen, slidan och analen för att ta reda på om man har en könssjukdom. Prover tas också genom urinprov och blodprov.
Testikel	Tillhör de inre könsdelarna om man har penis. <i>Testiklarna</i> finns i pungen. De producerar spermier och vissa hormoner.
Testikelvridning	När en testikel har vridit sig inne i pungen.
Tidig utlösning	Att få utlösning efter mycket kort tid när man har sex. Kallas även <i>snabb utlösning</i> .
Tjatsex	Att fortsätta fråga, föreslå och pressa en person till att ha sex fast den personen inte vill. <i>Tjatsex</i> är sex som inte präglas av ömsesidighet.
Transfobi	Negativa attityder, åsikter eller känslor mot transpersoner eller mot trans i allmänhet. Det tar sig ofta i uttryck genom fördomar, förakt, ilska, hat eller våld.
Transkvinna	En person som föddes med snopp och fick det juridiska könet "man" vid födseln, men som känner inuti att hon är kvinna.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Transman	En person som föddes med snippa och som därför fick det juridiska könet ”kvinna” vid födseln, men som känner inuti att han är man.
Transperson	Att vara trans eller transperson handlar om att bryta mot samhällets normer för kön, könsuttryck och könsidentitet. Gemensamt för transpersoner är att ens könsidentitet och/eller könsuttryck inte stämmer överens med det juridiska kön man blev tilldelad när man föddes. Transpersoner kan, som alla andra, ha olika sexuella läggningar. Se också <i>transkvinna</i> , <i>transman</i> och <i>ickebinär</i> .
Trekant	När tre personer har sex med varandra samtidigt.
Tvångsäktenskap	När någon med våld, hot om brottslig gärning eller genom att utnyttja en persons beroendeställning ser till så att denne gifter sig. Är olagligt i Sverige och juridiskt heter det <i>äktenskapstvång</i> .
Tystnadsplikt	Att ha en skyldighet att inte föra viss information vidare. Gäller inom vissa yrken, till exempel läkare, psykolog, lärare, präst, advokat eller polis.
Tända på	Att bli kåt eller upphetsad av någon eller någonting.
Ultraljud	En undersökning som görs för att kunna få fram rörliga bilder på foster.
Underliv	Könsorgan, både penis och vagina kan kallas underliv.
Undersköterska	Arbetar med praktisk omvårdnad inom sjukvård, äldreomsorg och hemtjänst.
Ungdomsmottagning	En mottagning där personer som är mellan 13 och 23 (ibland 25) år kan gå för att testa sig, få preventivmedel, upplysning om sex och relationer eller terapi.
Upphetsad	En känsla i kroppen att man vill ha sex, med sig själv eller med någon annan.
Urininkontinens	Att inte kunna kontrollera när man kissar. Kallas även <i>ofrivilligt urinläckage</i> .
Urinrör	Ett smalt rör i könsorganet som gör att vi kan kissa. Kisset transporteras genom urinröret från urinblåsan.
Urinvägsinfektion	En infektion i delar av urinvägarna orsakad av bakterier. Vanliga symtom är att det svider när man kissar och att man blir kissnödig ofta.

SVENSKT ORD

FÖRKLARING

Urolog	En läkare som är specialist på urinvägarna och fokuserar på kirurgisk och medicinsk behandling av sjukdomar i urinvägarna hos både vaginan och penisen.
Utlösning	När sperma eller något vått kommer ur penis, ofta i samband med orgasm. Ett annat ord är sats. <i>Utlösning</i> är också när det kommer vått från urinröret i vaginan.
Utomkvedshavandeskap	En komplikation vid graviditet som innebär att det befruktade ägget fastnar utanför livmodern i äggledaren.
Vaccination	Att få ett <i>vaccin</i> som skyddar mot en viss sjukdom. Vaccinet sätter igång kroppens immunförsvar mot det som ger sjukdomen, till exempel bakterier eller virus.
Vagina	Kvinnans könsorgan. <i>Vagina</i> avser de delar av könsorganet som sitter inne i kroppen, men används ofta för att beskriva inre såväl som yttre könsorgan.
Vaginal kondom	Ett preventivmedel i gummi som man kan sätta in i slidan eller analen vid sex då penis ska föras in i slidan eller analen. Kallas även <i>femidom</i> .
Vaginalsex	Att ha sex i slidan eller vaginan, till exempel med fingrar, en sexleksak eller penis. Kallas även <i>slidsex</i> .
Vaginism	Då slidan krampar när man försöker föra in något i den. Det kan ske vid insättning av tampong, vid en gynekologisk undersökning, vid försök till samlag eller onani. Kallas även <i>slidkramp</i> .
Vara gift	Att ha ingått äktenskap med en annan person som är över 18 år.
Vara ihop	Att ha en kärleksrelation med en annan person.
Vara kär	Att ha starka känslor och tycka om någon väldigt mycket.
Vara tillsammans	Att ha en kärleksrelation med en annan person.
Vattnet går	Att fosterhinnorna har brustit och fostervattnet börjar läcka ut hos den som är gravid.
Venusberg	Det kulliga området ovanför blygdläpparna.

SVENSKT ORD	FÖRKLARING
Vestibulit	Smärta i och omkring slidan. Mest ont brukar det göra vid slidöppningen. Kallas även <i>vulvodyni</i> .
Vulva	De yttre delarna av vaginan. Det som syns utanpå kroppen.
Våldtäkt	Våldtäkt är när någon genomför ett samlag eller jämförbar handling med en annan person som inte deltar frivilligt. Det är brottsligt. Man får inte heller ha sex med någon som sover och man får inte utnyttja att någon är väldigt påverkad av alkohol eller droger. Det är även våldtäkt om deltagandet är en följd av våld eller hot. Se <i>sexuella övergrepp</i> och <i>sexuellt övergrepp</i> .
Våldtäkt mot barn	När en person har sex med barn under 15 år genom penetration vaginalt, oralt, analt eller med ett föremål. Det spelar ingen roll om barnet tagit initiativ eller var med på sex. Det kan även ske via internet. Se <i>sexuella övergrepp mot barn</i> .
Vårdcentral	En mottagning dit man kan gå om man känner sig sjuk, där man träffar framförallt sjuksköterskor och läkare men där man också kan träffa kurator eller psykolog.
Vårtgård	Ett runt område som omger bröstvårtan. <i>Vårtgården</i> är mörkare och skrovligare än resten av huden på bröstet.
Äggledare	Tunna rörformade organ som förbinder äggstockarna med livmodern.
Ägglossning	<i>Ägglossning</i> beskriver förloppet då ett ägg lossnar från äggstocken och tar sig genom äggledarna mot livmodern.
Äggstock	Inre könsdel hos personer med livmoder. Det finns två <i>äggstockar</i> . Här finns anlag till ägg.
Älska någon	Ett starkt uttryck för att tycka om någon.
Ändring av juridisk kön	En person som är över 18 år med diagnos transsexualism får ansöka hos Socialstyrelsens rättsliga råd om att ändra juridisk kön. Läs även <i>könsbekräftande behandling</i> , <i>könsutredning</i> , <i>könsdysfori</i> och <i>transperson</i> .
Ömsesidighet	Att alla de som har sex med varandra vill ha sex och har sex med varandra på ett sätt som känns bra för de inblandade.
Öppen relation	En relation där de som ingår i relationen har kommit överens om att även ha sexuella eller romantiska kontakter med personer utanför relationen.

ISBN 978-91-85188-66-6

RFSU 2018 • Illustrationer: Vendela Hellstrand & Stina Lundberg • Grafisk form: Stina Lundberg

SEXUALUPPLYSNING

En kunskapsbaserad och allsidig sexualupplysning främjar jämlikhet och jämställdhet. En bra sexualupplysning måste ge kunskap om hur kroppen fungerar, njutning, normer kring sexualitet och ömsesidighet och möjliggöra samtal om relationer och känslor bland mycket annat.

GOD HÄLSO- OCH SJUKVÅRD OCH OMSORG

Grundläggande för en god och jämlik sexuell och reproduktiv hälsa genom hela livet är befolkningens rätt till en god hälso- och sjukvård och omsorg. Den sexuella och reproduktiva hälsan i Sverige är idag ojämnt fördelad. Kunskap om sexualitet måste vara en central del inom hälso- och sjukvården för att möta de olika behov som finns.

GÖR SKILLNAD. BLI MEDLEM

RFSU är en medlemsorganisation där du kan engagera dig i lokala, nationella och internationella frågor.

Läs mer om RFSU på rfsu.se

Material på olika språk hittar du på rfsu.se/upos

